

W służbie przemysłu metali nieżelaznych

Wywiad z dyrektorem Instytutu Metali Nieżelaznych prof. dr. inż. **Zbigniewem ŚMIESZKIEM**

z okazji **65-lecia Instytutu.**

Panie profesorze, jest pan wieloletnim dyrektorem Instytutu i inicjatorem jego rozwoju na przestrzeni ponad 30 lat. Proszę przybliżyć nam obraz i działalność Instytutu w latach wcześniejszych i obecnie.

Pierwszy okres działalności Instytutu, lata 50. i 60. ub.w., to okres kształtowania jego struktury, doskonalenia specjalizacji kadry badawczej i technologicznej, budowania potencjału badawczego, aby jak najlepiej sprostać zadaniom, które stawiał przemysł metali nieżelaznych. Był to bowiem proces równoległy z budową i rozwojem tego przemysłu i z budową Zagłębia Miedziowego. Już wówczas Instytut opracował technologie przerobu rud miedziowych dla kopalń Lubin, Polkowice, Rudna, nowe konstrukcje maszyn flotacyjnych, nowe odczynniki flotacyjne. Zakład Doświadczalny Przetwórstwa Metali IMN produkował na bazie własnych technologii wiele wyrobów dla przemysłu radiotechnicznego czy narzędziowego. Dowodem uznania dla rosnącej pozycji Instytutu było powierzenie mu w latach 70. i 80. koordynacji i kierowania Programem Rządowym Miedzi, a także programami resortowymi, dotyczącymi rozwoju branży metali nieżelaznych. Zmiany społeczno-gospodarcze po 1990 r., tak w sferze nauki, jak też w przemyśle, stworzyły dla Instytutu nowe wyzwania. Umocniła się misja IMN dla branży metali nieżelaznych. Współpraca z przemysłem opierała się wówczas w głównej mierze na realizacji zleceń poszczególnych zakładów oraz na realizacji wspólnych projektów celowych, zatwierdzanych przez Komitet Badań Naukowych. W nowych warunkach Instytut rozwinął też współpracę zagraniczną, uczestnicząc w Europejskich Programach Ramowych. W latach 1999-2006, w ramach 5. i 6. Programu Ramowego UE Instytut brał udział w realizacji 10 projektów międzynarodowych. Od 2007 r. zrealizował wiele projektów w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. Warto tu wymienić także znaczące projekty, jak: „Nowe technologie oraz nowe konstrukcje maszyn i urządzeń do wzbogacania i metalurgicznego przerobu surowców mineralnych” czy koordynację projektu strategicznego „Zaawansowane materiały i technologie ich wytwarzania”, w którym uczestniczyło osiem znaczących w kraju ośrodków naukowych o silnym potencjale w dziedzinie inżynierii materiałowej. Obecnie istotną rolę we współpracy Instytutu z przemysłem odgrywają projekty w ramach programów sektorowych, jak program „CuBr” na potrzeby KGHM Polska Miedź S.A. czy program INNORECYKLING, którego liderem jest Izba Gospodarcza Metali Nieżelaznych i Recyklingu. Te wszystkie działania, dostosowywane do warunków gospodarczych i potrzeb przemysłu sprawiły, że Instytut jest obecnie czołową w świecie i w Europie jednostką badawczo-rozwojową, posiadającą kategorię A, jednostką o szerokim i kompleksowym obszarze działalności, od wzbogacania rud, poprzez piro- i hydrometalurgię, po ochronę środowiska, przetwórstwo metali, nowe materiały oraz nowe źródła prądu.

A jakie są nowe formy działalności Instytutu?

Rozwijający się sektor małych i średnich przedsiębiorstw stworzył zapotrzebowanie na technologiczne usługi doradcze, ekspertyzy i ocenkuje oferty na innowacyjne technologie. W odpowiedzi na to zapotrzebowanie Instytut utworzył Centrum Innowacji i Transferu Technologii, które spełnia te zadania. Zacieśnieniu współpracy z przemysłem sprzyja

udział Instytutu w klastrach naukowo- przemysłowych, jak: AUTOMOTIVE, Południowy Klaster Kolejowy, Klaster Gospodarki Odpadowej i Recyklingu, NANOKLASTER. W ostatnich latach nastąpił też wyraźny rozwój współpracy międzynarodowej, szczególnie w zakresie przeróbki surowców mineralnych i metalurgii.

Instytut realizuje obecnie 18 projektów w ramach Programu Ramowego Horyzont 2020 oraz inicjatywy KIC - Knowledge and Innovation Community for Raw Materials. Warto podkreślić szerokie otwarcie Instytutu na przyjmowanie do pracy młodych pracowników, absolwentów uczelni technicznych. W 2016 r. udział pracowników Instytutu w wieku poniżej 40 lat wynosił 37%.

Warunkiem konkurencyjności i sukcesów jest obecnie innowacyjność rozwiązań i wyników prac badawczych czy rozwojowych. Jak wygląda Innowacyjność w wydaniu Instytutu?

Przykładem mogą tu być maszyny flotacyjne. Kontynuując swoją specjalizację, Zakład Przeróbki Surowców Mineralnych i Utylizacji Odpadów IMN, współpracując z ZM ZAMET i Spółką INNOVATOR, sprzedał w latach 2000-2016 licencje na wykonanie 406 nowego typu flotowników, w tym 368 do polskich kopalń rud metali i węgla oraz 36 maszyn flotacyjnych za granicę (Kazachstan, ChRL, Serbia, Czechy).

Potwierdzeniem innowacyjnej działalności Instytutu mogą też być nagrody dla technologii i wyrobów, zdobywane na targach i w konkursach.

Dziękuję.

Ważniejsze nagrody dla Instytutu Metali Nieżelaznych z ostatniego okresu:

- Wyróżnienie w konkursie Laur Innowacyjności za baterię termiczną BTR –NOT 2016.
- Złoty Medal ITM Nauka dla Gospodarki za lekką, pasywną, warstwową osłonę Balistyczną – Międzynarodowe Targi Poznańskie 2016.
- Złoty Medal za hydrocyklon klasyfikująco-zagęszczający typu HC500/12°ZAM-IMN – Międzynarodowe Targi Poznańskie 2016.
- Nagroda Kryształowej Brukselki za uczestnictwo w Programie Horyzont 2020 – Krajowy Punkt Kontaktowy Programów Badawczych UE 2016.
- Srebrny Medal za technologię recyklingu odpadów akumulatorów litowo-jonowych i nikielowo-wodorkowych – The World Exhibition on Inventions, Research and New Technologies, Barcelona 2017.
- Dyplom Ministra Nauki i Innowacji Rumunii za technologię recyklingu odpadów akumulatorów litowo-jonowych i nikielowo wodorkowych 2017.
- Złoty Medal za technologię otrzymywania stopów normowanych miedzi aluminium z frakcji metalicznych pochodzących z przerobu odpadów ZSEE lub kabli Cu i Al. – Międzynarodowe Targi Poznańskie 2017.

*„Pryzmat Innowacyjności”
Nagroda w kategorii Nauka
w II edycji konkursu
„Innowacje dla Sił Zbrojnych” RP, 2016*